



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 227/2025-29

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **protectus s. r. o.**, Novozámocká 224, Nitra, zastúpenej Advokátska kancelária Mandzák a spol., s.r.o., Zámocká 5, Bratislava, proti postupu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 25Snr/1/2021 takto

rozhodol:

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 28. marca 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „NSS“) v konaní o jej správnej žalobe s tým, že NSS bude prikázané konať bez zbytočných prieťahov a jej bude priznané finančné zadosťučinenie 10 000 eur, ktoré sa zvýši o 5 % za každý začatý rok omeškania, ak nebude zaplatené do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

II.

2. Sťažovateľka sa žalobou z januára 2021, ktorú podala na Najvyššom súde Slovenskej republiky, z ktorého výkon súdnictva od augusta 2021 prešiel na NSS, domáha správnou žalobou zrušenia rozhodnutia Národného bezpečnostného úradu (ďalej len „NBÚ“) z augusta 2020, podľa ktorého ju nemožno považovať za bezpečnostne spoľahlivú a ktorým boli zrušené platnosti jej potvrdenia a certifikátov o priemyselnej bezpečnosti a rozhodnutia Výboru Národnej rady Slovenskej republiky z novembra 2020 o jej odvolaní proti tomu rozhodnutiu. V marci 2021 najvyšší súd vyzval výbor na vyjadrenie k správnej žalobe a v máji 2021 zamietol návrh na priznanie odkladného účinku správnej žaloby. NSS v decembri 2021 prerušil konanie do skončenia konania

pred ústavným súdom (Rvp 2383/2021) a v konaní pokračoval od augusta 2022, pričom na október 2022 nariadil pojednávanie.

3. V septembri 2022 sa predseda senátu oboznámil s utajovanými spismi. Rozhodnutím zo 4. októbra 2022 predseda senátu vylúčil utajovanú prílohu spisu z nahliadnutia a v ten istý deň advokát sťažovateľky požiadal o nahliadnutie do nej. Predseda senátu túto žiadosť nasledujúci deň zamietol, pričom však zároveň dožiadal NBÚ o súhlas s tým, aby sa advokát sťažovateľky s utajovanou prílohou spisu oboznámil. Advokát sťažovateľky následne požiadal o odročenie pojednávania nariadených na 23. november 2022 a 18. január 2023 s odôvodnením, že NBÚ vykonáva procesné úkony so žiadosťou o nahliadnutie do utajovanej prílohy, bez čoho nedokáže efektívne vykonávať procesné úkony. NBÚ v novembri 2022 zároveň NSS oznámil, že súhlas na oboznámenie sčasti neudelil. Odročenia NSS vyhovel a uznesením z 28. februára 2023 konanie prerušil a Súdnemu dvoru Európskej únie (ďalej len „SDEÚ“) predložil otázky týkajúce možnosti prístupu sťažovateľky a jej advokáta do utajovaného spisu. Na tieto otázky SDEÚ reagoval rozsudkom z 29. júla 2024. NSS rozhodol o pokračovaní v konaní 10. septembra 2024. V marci 2025 sťažovateľka požiadala o rozhodnutie o žalobe a predložila nové certifikáty a potvrdenie o priemyselnej bezpečnosti.

III.

4. Sťažovateľka považuje namietané konanie za štandardné a je toho názoru, že po rozsudku SDEÚ je vec jasná a nič nebráni tomu, aby NSS jej žalobe vyhovel. Zdôrazňuje, že odňatie potvrdení a certifikátov výrazne zasiahlo do jej podnikateľskej činnosti. Priznanie finančného zadostučinenia odôvodňuje stavom frustrácie, neistoty a nedôvery vo fungovanie právneho systému.

5. NSS k ústavnej sťažnosti uviedol, že vzhľadom na podanie žaloby na najvyššom súde zodpovedá len za prípadné porušenie od augusta 2021. Ďalej poukazuje na dve prekážky, ktoré mu v konaní bránili. Prvým je prerušenie konania od decembra 2021 do augusta 2022 (9 mesiacov) kvôli konaniu pred ústavným súdom. Druhým je konanie o prejudiciálnych otázkach, o ktorých SDEÚ rozhodoval od februára 2023 do septembra 2024 (19 mesiacov). NSS mohol o žalobe konať od augusta 2022, kedy nariadil pojednávanie, ktoré bolo odročené raz z vážneho objektívneho dôvodu na strane NSS a dvakrát na žiadosť sťažovateľky, ktorá považovala za dôležité vyriešiť otázku, či je oprávnená sa oboznámiť s utajovanými prílohami. Toto obdobie nemožno považovať za obdobie nečinnosti alebo neefektívnej činnosti, keďže NSS mal snahu priebežne vykonávať procesné úkony, ktoré smerovali k ukončeniu veci. Keďže práve otázka oboznámenia sa s utajovanými skutočnosťami bola podstatná, NSS dospel vo februári 2023 k záveru, že je potrebné obrátiť sa na SDEÚ. NSS k obdobiu po rozsudku SDEÚ zdôrazňuje, že od septembra 2024 ubehlo len osem mesiacov, počas ktorých sa potreboval vysporiadať so závermi SDEÚ.

6. Podľa NSS sťažovateľka navodzuje dojem jasných pokynov SDEÚ, hoci jedna z odpovedí SDEÚ ukladá NSS povinnosť uvažovať nad viacerými otvorenými. Táto odpoveď je výsledkom komplikovaných úvah SDEÚ v jeho rozsudku, v zmysle ktorých musí citlivo vyvažovať viaceré záujmy. NSS zdôrazňuje, že svoj postup nemôže oprieť o jasné a jednoznačné ustanovenia Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“), ktorý s týmto výkladom nepočítal, ani s jasnou a ustálenou súdnou praxou, ktorá sa k tomuto výkladu ešte nerozvinula. Nerozvinutá v tejto oblasti práva EÚ bola aj judikatúra SDEÚ. Vec je preto mimoriadne skutkovo a právne zložitá.

Nerozvážny postup a rozhodnutie by sa mohol negatívne dotknúť práv sťažovateľky alebo štátu na ochrane utajovaných skutočností. Preto je nutné opätovne sa oboznámiť s utajovanými skutočnosťami a posúdiť ich z hľadísk, ktoré uviedol SDEÚ. NSS uznáva, že viac než štyri roky trvajúce konanie nie je optimálne, avšak je toho názoru, že vo veci priebežne konal a rozpätia medzi jednotlivými úkonmi zodpovedajú objektívnym procesným prekážkam, správaniu sťažovateľky a mimoriadnej skutkovej a právnej zložitosti. K namietanému porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru NSS uvádza, že právo na prístup k utajovaným skutočnostiam sa nepovažuje za občianske právo alebo záväzok (rozsudok Európsky súd pre ľudské práva vo veci č. 33637/02 Ternovskis proti Lotyšsku).

7. Sťažovateľka k vyjadreniu NSS uviedla, že reorganizácia súdnictva, skutočnosť, že konanie začalo ešte na najvyššom súde a ani odkazy na jej žiadosti o odročenie pojednávania z dôvodu nutnosti oboznámiť sa s utajovanými skutočnosťami nemôžu byť objektívnym kritériom pre posúdenie prietahov. Požiadavka na sprístupnenie utajovaných skutočností nebola novou či prekvapujúcou okolnosťou. Túto okolnosť mal mať NSS vyriešenú už v priebehu nariadenia pojednávania bez toho, aby ju musela osobitne uplatňovať v žiadosti o odročenie pojednávania. Odmietla skutkovú alebo právnu zložitost' veci, najmä ak SDEÚ už podal výklad práva EÚ a vo veci rozhodol v období a piatich mesiacov, pričom na NSS trvá konanie podstatne dlhšie.

8. Ani prípadné sprístupnenie utajovaných skutočností v priebehu konania neumožní sťažovateľke efektívne vykonávať právo na obhajobu v konaní pred NSS. Je tomu tak preto, že napadnuté administratívne rozhodnutia boli založené na utajovaných skutočnostiach, ktoré jej neboli dosiaľ sprístupnené, a súčasne na utajovaných skutočnostiach, ktoré jej boli sprístupnené až počas súdneho konania. Sťažovateľka novo sprístupnené skutočnosti nemôže účinne uplatniť v súčasnom štádiu konania, a to vzhľadom na to, že ich mohla účinne uplatniť najneskôr v lehote na podanie správnej žaloby. Oboznámenie sa s utajovanými skutočnosťami zo strany NSS možno považovať za jeho neefektívnu činnosť. NSS nemôže posúdiť to, či dôvody rozhodnutia správnych orgánov založené len na neutajovaných skutočnostiach boli postačujúce na odňatie bezpečnostnej previerky, a je nutné, aby to boli najprv administratívne orgány, ktoré sa vysporiadajú s tým, či len neutajované skutočnosti postačujú na odňatie bezpečnostnej previerky. Relevantnosť utajovaných skutočností preukazuje to, že odôvodnenie správnych orgánov je na nich založené, ako aj to, že NSS sám vyzval na ich sprístupnenie advokátovi sťažovateľky. Sprístupnenie časti utajovaných skutočností až v priebehu súdneho konania musí nevyhnutne viesť k úspešnosti jej žaloby, keďže niet sporu o tom, že sprístupnenie bolo nevyhnutné pre uplatnenie jej práv.

9. Sťažovateľka zastáva názor, že konanie patrí do kategórie prípadov, ktoré by mali byť prejednané mimoriadne rýchlo. Už v správnej žalobe uplatnila návrh na priznanie odkladného účinku, ktoré odôvodnila tým, že dôsledkom právoplatnosti správneho rozhodnutia dôjde k zániku zmluvných vzťahov s inštitúciami z verejného sektora. Sťažovateľka v žalobe presne vymedzila závažné negatívne dosahy napadnutého rozhodnutia, čo odôvodňuje potrebu rýchlejšieho konania v jej veci.

IV.

10. Pokiaľ ide o použiteľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru, je nutné uviesť, že podobne ako v rozsudku uvádzanom NSS (Ternovskis proti Lotyšsku) ústavná sťažnosť sa sama osebe netýka práva na prístup k utajovaným skutočnostiam, ale dĺžky konania a práva na prejednanie záležitosti

v primeranej lehote. V tomto ohľade možno poukázať na to, že čl. 6 dohovor bol aplikovateľný napríklad vo veci UAB Ambercore DC a UAB Arcus Novus proti Litve (sťažnosť č. 56774/18), ktorá sa týkala vylúčenia dvoch spoločností z verejného obstarávania z dôvodu ich údajného prepojenia na ruskú bezpečnostnú službu. Vnútroštátne súdy sa odvolávali na utajované dokumenty a informácie získané od bezpečnostnej služby, ktoré však neboli sprístupnené ani žiadajúcim spoločnostiam, ani ich právnikom. Rozsudky súdov boli založené na mnohých neutajovaných materiáloch, pričom utajované informácie nehrali rozhodujúcu rolu. Európsky súd pre ľudské práva svoj záver o neporušení čl. 6 ods. 1 dohovoru oprel o skutočnosť, že litovské súdy rozhodli o nesprístupnení dokumentov z dôvodov národnej bezpečnosti, čo je oblasť, ktorá tradične tvorí súčasť vnútorného jadra štátnej suverenity, a nič nenasvedčovalo tomu, že utajenie dokumentov bolo vykonané svojvoľne. Nič preto nenasvedčuje, že by čl. 6 ods. 1 dohovoru nebol použiteľný aj vo veci sťažovateľky.

11. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov sa skúma s prihliadnutím na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Prihliada sa aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

12. Konanie, v ktorom sa sťažovateľka správnu žalobu domáha preskúmania rozhodnutia NBÚ, sa vyznačuje najmä právnou zložitou, čoho dôkazom je aj skutočnosť, že NSS považoval za nutné začať prejudiciálne konanie, o ktorom rozhodovala veľká komora SDEÚ, ktorá zvyčajne rozhoduje v prípade nutnosti rozhodnúť o významných alebo nových otázkach práva EÚ. To napokon potvrdzuje aj skutočnosť, že o návrhy bol požiadaný generálny advokát, ktorý uviedol, že ide o vec, v ktorej má SDEÚ prvýkrát poskytnúť spresnenia vyváženia práva na účinný prostriedok nápravy a záujmov uvádzaných na odôvodnenie nesprístupnenia určitých informácií (najmä ak sa tieto záujmy týkajú národnej bezpečnosti) vo vzťahu k utajovaným skutočnostiam EÚ.

13. K predĺženiu konania sťažovateľka prispela čiastočne žiadosťami o odročenie konania, aj keď ju k tomu viedli dôvody, ktoré s ohľadom na kontext prípadu a skutočnosť, že samotný NSS požiadal SDEÚ o výklad práva EÚ v tejto oblasti, možno považovať za objektívne, a teda také, ktoré nespôsobili zbytočné prieťahy v konaní. Otázka potvrdenia a certifikátu o priemyselnej bezpečnosti je takisto pre sťažovateľku nepochybne významná, keďže je zrejmé, že vplýva na podstatu a existenciu jej podnikateľskej činnosti.

14. K prieťahom však nedošlo ani postupom NSS, aj keď od podania správnej žaloby v januári 2021 už ubehli viac než štyri roky. NSS bránili objektívne skutočnosti rozhodnúť skôr vrátane deväť mesiacov trvajúceho prerušenia konania z dôvodu konania na ústavnom súde a približne rok a pol trvajúceho prejudiciálneho konania na SDEÚ (ako aj tomu predchádzajúce odročenia konania od novembra 2022 do prerušenia konania vo februári 2023). Z celkového obdobia tak objektívne prekážky konania bránili rozhodnúť NSS viac než dva a pol roka. Obdobie po rozsudku SDEÚ od júla 2024 do podania ústavnej sťažnosti v marci 2025 nemožno vzhľadom na komplexnú odpoveď SDEÚ považovať za neprimeranú a ústavne neudržateľnú. SDEÚ vo svojej odpovedi o výklade čl. 47 Charty základných práv Európskej únie ukladá NSS dbať na to,

aby sa nesprístupnenie skutočností obmedzilo na to, čo je striktné nevyhnutné, a aby sa bývalému držiteľovi previerky v každom prípade oznámila podstata dôvodov odňatia previerky spôsobom, ktorý riadne zohľadňuje nevyhnutnú dôvernosť dôkazov. Uvedený záver nevedie k jednoznačnému rozhodnutiu v konaní pred NSS, ale k nutnosti rozlišovania a zrelej úvahe o tom, čo je „striktné nevyhnutné“ a čo je „nevyhnutná dôvernosť dôkazov“ pri oznámení dôvodov o odňatí previerky. SDEÚ navyše na viacerých miestach ponecháva na NSS nutnosť posúdiť viaceré aspekty prípadu (body 81, 91, 92 a 98 rozsudku SDEÚ, C-185/23). Postup NSS aj napriek prebiehajúcej právnej neistote sťažovateľky nemožno považovať za neefektívny. Ústavnej sťažnosti preto nebolo vyhovené, keďže postup NSS nezasahuje do základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov ani do práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. mája 2025

Robert Šorl
predseda senátu